

ANUNCIURI

Linia peți, 6 col. pag. IV 40 bani
doct. III 2 lei
Inscripții și reclame pag. III și IV linia 2 lei

ANUNCIURILE ȘI INSERȚIUNILE PARTICULARE sunt exclusiv primite la Agenția Havas în București, calea Victoriei No. 34.

IN PARIS la Agenția Havas, 8, Place de la Bourse, și la toate sucursalele sale.

REDACȚIA STRADA BĂCANI, 5 (HOTEL KIRIAZI).

VOINȚA NAȚIONALĂ

DIAR NAȚIONAL-LIBERAL

ABONAMENTE

În Capitală și Districte, un an 40 lei, șase luni 20 lei, trei luni 10 lei.
Pentru Străinătate, 50 lei pe an; 25 pe șase luni; 15 pe trei luni.
A SE ADRESA:

ÎN ROMANIA, la administrația generală și oficiile poștale.
LA PARIS, la Havas, Laflitte C. și C., Place de la Bourse.
LA VIENA, la D. B. G. Popovici, 15, Theatermarkt.
ÎN ITALIA, la V. dott. Cav. Gustavo C. C. de S. S. Francesco de Paula (N. Q.) 15, Genova.
ÎN GERMANIA, la toate oficiile poștale.

ADMINISTRAȚIA STRADA BĂCANI, 5 (HOTEL KIRIAZI).

Redacția, administrația și tipografia *Voinței Naționale* s'au mutat, de la 26 Octombrie curent, în hotelul Kiriazi (întrarea prin str. Bacani No. 5). Ori ce corespondența cu ziarul sau cu tipografia va trebui, de la 26 Octombrie înainte, să fie expediată pe noua adresă.

La 31 Decembrie, anul curent, expiră contractul pe care administrația *Voinței Naționale* l'are încheiat cu Agenția Havas în ceea ce privește anunțurile.

Făcăm deci cunoscut publicului că, de la 1 Ianuarie 1894, administrația *Voinței Naționale* nu mai are nici o legătură cu numita agenție și că anunțurile se vor primi de aci înainte d'a dreptul la administrație.

București 6 (18) Noembrie 1893

SIRE,

Virturile celor mai înalți munți sunt acoperite cu ceață și cu nori; și soarele, de multe ori, cu razele lui strălucitoare și fierbinți, nu izbuteste să străbată și să risipească misterele înălțimilor. Farmec, frumusețe și măiestrie, în zadar dorite de călători; ele nu se arată; ci cer jertfa îndrăzneților turiști, pentru ca apoi să și desfacă, un ceas două, gigantică grupare de culmi troenite și purpurate de o lumină feerică. Și sus sunt abise misterioase căi atrag și sorb, ca și jos în adâncimele fără fund.

Pentru capetele obicinuite abisele sunt jos, pentru capetele sucite abisele sunt sus. Sire, pentru noi, muritorii de gloată, înălțimea Tronului este vertiginoasă și d'apururi înecată într'un mister nepătruns.

Dar din culmile gigantilor de granit se pornesc la vale puhoale cari răstoarnă copaci bătrâni, și atunci mirmidonii de pe șosea încep a bănuși cam ce luptă de elemente s'a petrecut acolo unde ochiul lor n'a putut pătrunde.

Arare ori ne este dat să bănuim cam ce s'a petrecut la înălțimea Tronului, dupe curențele cari cad la vale și se duc de străbat toate păturile sociale cari se emoționează de fenomenele fremetărilor politice.

Dar și în acest cas, Sire, câtă deosebire de impresiuni, de gânduri și judecată în acei cari se resimt de firul fenomenelor de sus! Căți nu se emoționează, căți nu nu dau din cap, căți nu se bucură, căți nu se întristează, căți nu strigă credând că au înțeles, și căți, înțelegând, nu tac, prinși de o tăcere plină de înțeles și de devotament pentru binele de sus și de jos! Și ceea ce une ori se prea poate, e ca nimeni să nu-și dea seama, de sus până jos, căci, Sire, istoria e plină de probleme și tot așa va rămâne și de aci înainte.

Sunt însă porniri de la înălțimea Tronului în fața cărora lumea s'a obicinuit a nu mai esita. Fenomenele ușoare, așa părând cel puțin, în fața cărora omului îi e rușine d'a nu le pricepe.

Astfel, Sire, clemența M. Voastre nici o dată n'a părut o problemă pentru marea mulțime a oamenilor pasionați de politică. Obicinuiți să priceapă ertarea ce-

lor de o potrivă lor, cred bucuror că pricep, în tot-d-a-una, clemența regală. Pe căți n'am auzit: «Regele a ris, Regele era vesel.» Raționament vulgar, banal, care se întinde și asupra aspectului regal. Și cu toate acestea următoarea paradoxă poate une ori să coprinde un adevăr: «Regele a ris, Regele era trist.»

«Regele a grațiat, Regele a fost clement.» Iacă un nou raționament vulgar, ca și cel de mai sus, și cu toate acestea, Sire, sunt convins că M. Voastră nu veți crede pe prea supusul și prea plecatul servitor care Vă cere ertare de a Vă scrii, nu l' veți crede cel mai naiv dintre supuși M. Voastre, dacă ar raționa une ori ast-tel: «Regele a grațiat, Regele n'a fost clement.»

Sire, eu nu pui la îndoială clemența M. Voastre. Ar fi să cutez a atinge cele mai sfinte emoțiuni pe cari un Suveran le poate avea. Mă supușilor Voștri poate puțin și de aceea valoarea ei nici poate fi considerată ca începutul clemenței unui Suveran. Mă poastră poate ajuta, clemența M. Voastre poate da viață și reda unor ori o mulțime de cetățeni liberi Cetății zguduite.

Noi știm că clemența M. Voastre s'a întins ca o bine-facere supremă peste nenumărați vinovați, și nimeni nu a îndrăznit să ceară teacă împotriva milei regești.

Ați grațiat, Majestate, pe furi și pe asasinii cari au dus cu zmerenie și cu pocăință o parte din oșinda lor. Acum, de curând, clemența Voastră s'a întins asupra tuturor celor vinovați politiciști, și erau cam multe de ertat, căci multe alegeri generale au făcut ministrii M. Voastre. Ați grațiat pe cei cari au avut necuviința d'a Vă fluera. Ați grațiat pe cei cari s'au înșelat de geamuri și au spart geamurile Palatului. Clemența M. Voastre a fost covârșitoare când ați bine-voit a decora pe unii și înălța pe alții, credând că se vor pocăi, sub îndurarea Voastră supra-umană, de păcatele lor omenești. Și când așasinatul devenise arma de luptă a unei facțiuni politice, M. Voastră ați dat dovadă de o supremă clemență. Ați considerat că este ne-bun pe acela care trăsese cu pușca pe fereastra bibliotecii în care M. Voastră se dă la lungi și profunde meditațiuni. N'ați dis că facțiunile se servesc de nebuni; n'ați vrojit a lega acest odios atentat de șirul celor de mai înainte; nu V'ați întrerebat al cui ehou era nebunia. V'ați gândit, poate, că atunci când facțiunile pun mâna pe putere, partidele trec în opozițiune, și că demonstrațiunile partidelor nu produc ehouiri în nebuni. Și ați fost clement cu cel care luase în serios, ne știind ce face, cele din urmă clamori ale unor oameni cari știeau ce vor. Ați fost bun, blând, clement, își dăse lumea, dar se încercară a se aceptor o rușine care ar compromite mai mult de cât un ministru, un ministru și un partid. Onoarea Țării este în joc.

Până aci, Sire, ajunsese imaginația lumii, în dorința d'a explica, în bine, faptul de a se mai toșera încă un escroc pe banca ministerială.

Dar cu cei mari, Sire, clemența regală se schimbă; are alt aspect; e mai greu de înțeles; pare că și schimbă natura; mila devine ingșplicabilă; efectele ei se încarcă de mister în imaginația multora; partea umană dispăre; înaltele prerogative nu au de desubtul lor resortul emoțiunii care le pune în mișcare; clemența e rece; nemotivată pentru unii, prea motivată pentru alții; și în loc de cea îndurată caldă, de care se resimte ori cine când cei mici sunt grațiat, clemența regală are aerul unui calcul.

Când de clemența M. Voastre s'a grăbit a se bucura un ministru, isbit de votul de blam al Senatului, a fost destul ca primul-ministru să declare: «Regele n'are vedea un vot de neîncredere în votul-d-voastră», pentru ca în toată Țara să se auză: «Regele i-a iertat, Regele i-a grațiat!» Și aceste cuvinte erau provocate de a fior rece. Nimeni nu se resimțea de căldura clemenței regale; nimeni n'a dis în serios: «Regele a fost clement... și cu toate acestea era o grațiere.»

Să fie oare numai un sentiment de egoism în noi, cei mici, când nu înțelegem clemența regală de cât pentru cei mici? Său s'ar putea ca să avem și oare care dreptate alături de egoismul nostru? Adevărul e că a grația pe un om neînsemnat, în cazul cel mai rău, este a readuce în sinul societății pe un om capabil de un rău mic; dar a grația pe un făcător de rele, mare prin poziția lui socială, este a lăsa în fruntea societății pe un om capabil de un mare și general rău.

Mai există și o altă deosebire. Conduita unui om mic nu este sugestivă pentru nimeni; dar exemplul uricios dat de oamenii de sus este devastator pentru moralitatea publică și covârșitor pentru generațiunea cea crudă încă.

Și probabil că de aci rezultă și deosebirea de impresii ce produce clemența Suveranilor.

Sire, binevoiti a îngădui ca supusul M. Voastre să exprime, încheind, o impresie generală ce a produs un fapt pe care unii îl cred că este un efect al clemenței M. Voastre. Tronul e așa de sus, înălțimea sunt așa de des acoperite de mister, și până jos e cale așa de lungă, și sub înălțimile mărețe sunt așa de mulți neprecipuți... că până jos, și până în cei de jos, ceea ce vine de sus se poate așa de trist înțelege încât se poate întâmpla ca o cauză imaginară să producă rele reale. În lumea morală această nu este o absurditate.

Sire, lumea a rămas înmărmurită când a aflat că un rău făcător a fost grațiat fără voia și fără știința M. Voastre. Și în uimirea opiniei publice se dovedea că toți înțeleg ca de prerogativele regale să nu se slujască decât Regele Carol. Și în uimirea opiniei publice se dovedea că toți înțeleg ca de prerogativele regale să nu se slujască decât Regele Carol. Și în uimirea opiniei publice se dovedea că toți înțeleg ca de prerogativele regale să nu se slujască decât Regele Carol.

Sire, odinioară organul consilierilor M. Voastre, când nu ajunsesse încă la formula «să plece sau să se plece», repeta adesea ori cuvintele de: «Carol Ingăduitorul». Oare, acești oameni storc mila M. Voastre pentru a putea dice, într'o di, că ofensa de odinioară a fost tot-d-a-una un adevăr?

Dar se grația și Brudiu. Un om mic, un decăzut neînsemnat, un delapidator ordinar, complicele lui Schwab. Opinia publică nu și a dis: «dar Regele a spus că nici o dată n'a grațiat pe un făcător al averei publice, ce însemnează această grațiere?» Nu, Sire. Opinia publică crede și astăzi în cuvintele M. Voastre, căci ele sunt absolute adevărate. Opinia publică și-a dis: «Regele până acum n'a grațiat pe nici un delapidator, Brudiu este primul.» Clemența regală, într'un mod excepțional, s'a întins și asupra lui Brudiu.

Dar, Sire, sunt organe cari, voind să acopere pe un ministru escroc, afirmă că grațierea lui Brudiu are cu totul o altă semnificare...

Și opinia publică se întreabă: e posibil ca un escroc, de pe banca ministerială, să fie grațiat de Rege? Tolerat încă, mulți admiteau; ba chiar făcut scâpala, admiteau unii; dar grațiat, pentru a sta acolo unde a comis cel mai teribil delict pe care legiuitorii nu l'au putut prevedea în Codicele Penal? Eacă ceea ce este aproape imposibil să se crează...

Primit legiuitorii ai Grecilor nu preveduseră pedeapsă pentru patricid, Nici unul nu își inchipuise că ar fi cu putință un fiu care să-și ucidă pe părintele său. Mai târziu grecii au fost nevoiți să recunoască că da, că natura poate avea asemenea monstru.

Legiuitorii, din toate țările constituționale, nu s'au gândit încă că un ministru poate comite delictul de escrocarea semnăturii Regelui, și de aceea un așa delict nu există, propriu dis, în nici o legiuire.

Schwab grațiat... Brudiu grațiat... dar Take Ionescu grațiat? Sire, cu tot respectul ce un supusul M. Voastre datorește Tronului, îngăduiți-i a spune, că de nimeni, și nici o dată, o astfel de clemență nu va fi înțeleasă. Va rămânea un mister la o înălțime amănitoare la care toți vor privi înforați,—necutezând a crede ceea ce ar vedea cu ochii,—esitând a crede ceea ce ar înțelege,—înțelegând ceea ce n'ar voi să crează,—așteptând, plini de anxietate, o minune care să le steargă din imaginație un vis, atât de urit, și pentru demnitatea Țării și pentru clemența regală.

Moliile cari rod goblenurile cele mai scumpe și microbi cari distrug tablourile cele mai geniale, nu au conștiință de ceea ce rod și distrug. Sire, sunt oameni, născuți să păteze, să roază, să distrugă. Și acesor soi de oameni nu le pasă dacă desăvânez pe autorul zilelor lor sau dacă ofensează pe autorul măfrirei lor.

Sire, acești oameni pot mișca mila noastră ordinară, dar nu, în nici un caz, clemența Regilor. Mă noastră star mai putea explica, dar nu, și nici o dată, clemența Regilor.

Sire, odinioară organul consilierilor M. Voastre, când nu ajunsesse încă la formula «să plece sau să se plece», repeta adesea ori cuvintele de: «Carol Ingăduitorul». Oare, acești oameni storc mila M. Voastre pentru a putea dice, într'o di, că ofensa de odinioară a fost tot-d-a-una un adevăr?

Sire, Genădu-vă articole de acest gen în zădușii, rânduia Al. M. Voastre Prea supusul și prea plecatul servitor.

UN ȚERAN.

Se aduce la cunoștința persoanelor ce vor bine-voi, conform apelului din articolul nostru de fond, de Sâmbătă, 21 August, să contribuiască la FORMAREA FONDULUI DE PROTESTARE PENTRU PLATA AMENDELOR LA CARI SUNT CONDAMNAȚI FRAȚII NOȘTRI DE PESTE MUNȚI, că asemenea subscrieri se primesc în redacțiunea VOINȚEI NAȚIONALE, în toate zilele de lucru, de la 9 la 12 ore a. m. și de la 2 la 6 ore p. m.

SUBSCRIPȚIE PUBLICA

Fond de protestare destinat a acoperi amenzile și cheltuielile de judecată la cari justiția ungurească condamnă pe luptătorii poporului Român de peste munți.

MOARTEA PRINCEPULUI

AL. BATTENBERG

O telegramă din Gratz, cu data de 16 Noembrie st. n., publicată în numărul nostru precedent, a nuna că contele de Hartenau, principele Battenberg, se afla grav bolnav de o inflamație a intestinelor, complicată cu peritonită. Firul telegrafic ne-a transmis ați de dimineață o altă telegramă prin care se comunică că contele Hartenau a încetat din viață, în ziua de 16 Noembrie, la ora 12 din noapte.

Principele Alexandru de Battenberg s'a născut la Verona, la 5 Aprilie 1857.

La 29 Aprilie 1879 a fost proclamat principe al Bulgariei.

Fiind silit să părăsească principatul bulgar, în urma peripețiilor prin cari trecu Domnia sa, se stabilă în Austria, unde servi în armată ca colonel și apoi ca general.

Acum câți-va ani contele de Hartenau se căsătorii cu d-ra Loisinger, o artistă de mare talent, foarte apreciată în Austria și în Germania. Contesa de Hartenau a primit telegrame de condoleanțe din partea împăratului Austriei, a arhiducilor Albert și Wilhelm, a principelui Ferdinand al Bulgariei, din partea d-lui Stambuloff, a principilor de Battenberg și a prințesei Maria Carolina.

RĂSPUNS „TIMPULUI“

Domnule director,

Conservatorii de la *Timpul* au pus mâna pe o probă ca să dovedească că eu, ca ministru de justiție, am pus pe judecătorii de la Brăila să cumpere, pentru mine, acțiuni d'ale Băncii Naționale când s'a făcut apela publică ca să le subscrie. Se pare însă acum că nu întregul tribunal am impus această sarcină, ci numai parchetul. Neputând aduce mărturia d-lui Neişor, procurorul de atunci, pentru cuvântul că a murit, siliți au fost să se mulțumească cu destăinuirile d-lui N. Vrăbiescu, ver prin alianță cu mine, care, pe atunci, era supleant la tribunal.

D. Vrăbiescu fiind om cu sentimente înalte nu voia să ia parte în discuțiunea dintre mine și ziarul *Timpul*, pentru următoarele cuvinte: băiat orfan și fără avere, a fost crescut de socotul meu de la vârstă de patru ani până la dat o carieră. Astăzi din nenorocire se află în proces cu mine pentru că m'are încerc să l' mănânc o sumă importantă de bani. Dar are și d-sa neajunsurile unei calități: Este de bună credință. Sunt oameni de bună credință și alții de rea credință; d-sa e de bună credință și înălța ce se pronunță acest cuvânt înaintea d-sale, nu se poate atipăni și trebuie să dea pe față ce are pe inimă și pentru că pe acel timp s'edea în casa soacului meu, unchiul său, ca la un părinte, și se încercuie pe de rost.

Iată ce și aduce aminte d. N. Vrăbiescu d-lui și încă cu doi membri ai parchetului și subscrie și care pentru mine câte 10 acțiuni.

Am văzut explicațiunea dată de d. N. Vrăbiescu de ce nu m'am adresat la rudele noastre din Brăila ca să mă facă acest serviciu.

Sunt însă încă două întrebări cari cer răspuns, spre a se fămur bine lucrul: M'am adresat eu direct la membrii parchetului din Brăila ca să subscrie pentru mine, sau le am trimis vorba prin d. N. Vrăbiescu? Af donilea, cum și explica d-sa această naivitate din parte-mi ca să mă adresez la alții, când d. N. Vrăbiescu singur putea să mi facă acest serviciu?

În adevăr cine subscrie 10 acțiuni, putea subscrie și pentru 10 mil!

Domnilor de la *Timpul* nu ați avut mâna fericită; puteați găsi un cumătru mai inteligent.

Primiți, etc.

A. Stolojan.

Din streinătate

Anglia

Cu privire la articolele apărute în *Times* relative la situația Angliei în Mediterana, le *Times* publică următoarele:

Nu poate fi vorba pentru țările franceze de a face alt-ceva; în ceea ce privește articolele lui *Times*, de cât să reproducă amănuntele ce ele coprinde. Aprecierile lor interesează mai cu seamă poporul englez și noi n'avem nici să combatem nici să confirmăm opiniunea emisă că flota engleza este insuficientă pentru a îndeplini numeroasele sarcini ce-i incumbă.

Times a demonstrat că datoriele impuse flotei engleze de marina comercială sunt cu mult mai mari de cât acelea ale flotei franceze sau ale flotei ruse. În adevăr, țigee acest diar, tonajul bastimentelor de comerț franceze coprindeau toate bastimentele de o deplasare de 100 tone și mai mult era, în 1892, de 1.057.708 tone; valoarea lor aproximativă, după estimarea lui *Lloyd's Register*, era de 250 milioane lei; chektoelle Franciei pentru marina sa sunt, după cifrele oficiale, pentru același an 1892, de 252 milioane, sumă care poate varia dintr'un an în altul, dar care pare că nu trebuie să descrească pentru moment. În ceea ce privește pe Rusia, bastimentele comerțului ei maritim formează o deplasare totală de 481.799 tone și valoarea lor este de 75 milioane; bugetul pentru flota ei este de 125 milioane.

Pe d'altă parte, imperiul britanic posedă o flotă de comerț reprezentând o deplasare de 12.427.596 tone după documentele oficiale și de 12.455.087 tone după *Lloyd's Register* și valoarea sa este de peste trei miliarde și cu toate acestea cheltuielile navale ale imperiului nu sunt de cât de 462 milioane.

Pe această dispropoziție între cheltuielile pentru marina de resbel și tonajul marinei comerciale, ale celor trei țări, *Times* stabilește raționamentul său pentru a demonstra că Franca este mai mult în situație a se gândi la ofensa sa.

Times mai publică un tablou al forțelor navale ale Franciei și Angliei în Mediterana. După acest tablou, Franca are actualmente în serviciu 13 cuirasate, 10 incrușătorii, 6 avisori-torpioare și 28 torpioare, și gata a fi puse pe mare, 4 cuirasate și 43 torpioare, adică 104 unități de luptă; pe când Anglia posedă în serviciu 11 cuirasate, 7 incrușătorii, 1 torpilor, 1 avisor-torpilor și 5 ante-mergătoare, și gata a fi puse pe mare, 1 vechi cuirasat și 12 torpioare, adică 38 bastimente.

Serbia

Politia din Belgrad a arestat trei mulți foști funcționari acușăți de a fi furat, în decurs de cinci ani, mai bine de un milion lei în timbre poștale și fiscale. Printre persoanele arestate se află foștul director general al serviciului telegrafic de la ministerul comerțului, Ilija Maximovici și foștul comisar de finanțe Teita Gavrilovici.

BULETIN TELEGRAFIC

Serviciul telegrafic al *Voinței Naționale*

Berlin, 17 Noembrie.—Centrul a prezentat dip nou o propunere de desființare a legii contra jesuitilor.

Marsilia, 17 Noembrie.—În urma perchiștelor făcute, 17 persoane au fost arestate; 12 Italiani, 4 Francezi și un Suedez.

St. Petersburg, 17 Noembrie. — Sir Morier, ambasadorul Angliei la St. Petersburg, a murit la Montreux.

Paris, 17 Noembrie. — Se asigură că 4 1/2 % va fi schimbat în 3 1/2 %, garantat în contra unei noi schimbări în timp de 10 ani (sau opt ani minimum). De asemenea e vorba să se fixeze taxa 3 3/4 % pe timp de cinci ani și 3 1/2 % pentru cei cinci ani următori.

Statal ar putea scădea taxa la 3 %. Guvernul voiește să facă schimbarea de la 12 la 15 Decembrie.

Berlin, 17 Noembrie. — Guvernul a prezentat Reichstagului un proiect de lege pentru stabilirea unui drept adițional pentru importul din Rusia. Președintele, d. Levetzow, și vicepreședintele, dd. Boel și Buerkin, au fost realeși prin aclamațiune.

Milan, 17 Noembrie. — După ce și luă congediu într'un mod cordial de la dd. Brin și Nigra, contele Kalnokyo plecă după amiazi la Sanremo.

Paris, 17 Noembrie. — Starea d-lui Georgevici nu s'a schimbat.

Viena, 17 Noembrie. — Se desminte orice raport între visita d-lui de Kalnokyo la Monza și a unor evenimente întâmplate de curând. Informațiile primite de Politische Correspondenz din Roma insistă asupra faptului acreditat că contele Kalnokyo se hotărîse, chiar din Iulie, să facă o călătorie de plăcere în Italia-de-sus; și, ca prin urmare, chiar de la acea epocă, proiectase actul de curtenie ce a implinit acum.

Londra, 17 Noembrie. — D. Gladstone a declarat în Camera comunelor că nu e necesar să se prezinte bugetul marinei înainte de epoca obișnuită. Parlamentul și țara n'au să se teamă că bugetul nu va ține seamă de supremația flotei engleze.

Londra, 17 Noembrie. — Reuter află din Cair că 300 derviși, comandanți de Osman Azrak, au atacat avânt garda arabă sub ordinul lui Saleh-Bey, lângă fântâna lui Murat. Dervișii s'au retras după o luptă destul de crâncenă, au pierdut 29 de oameni. Egiptienii au 13 morți, între cari e Saleh-Bey. 200 soldați, urcați pe cămile și trimiși din Wadi-Halfa, au sosit după luptă.

Londra, 17 Noembrie. — Știri din Kabul, cu data de 15 Noembrie, pe spun că misiunea engleză a plecat în India. În ziua de 13 Noembrie Emirul a dat o serbare la care au asistat 360 Khani și demnitari civili și militari. Emirul a declarat d-lui Durand că a regulat toate chestiunile, pendente între India și Afganistan, într'un mod satisfăcător.

Se bucură că și-a făcut în Anglia un amic credincios; interesele celor două țări sunt identice. Îndeamnă pe supușii săi să rămână credincioși Englezilor. Emirul a citit un document iscălit de toți șefii cari aprobă toate măsurile luate de densus. D. Durand a comunicat o depeșă a vice-regelui Indiilor în care își exprimă satisfacțiunea sa pentru regularea neînțelegerilor, și a faptului că amicitia între Afganistan și Anglia devine evidentă pentru toată lumea.

Berlin, 17 Noembrie. — Reichstag. Președintele propune să se fixeze pentru Lunii viitoare ședința și de a pune la ordinea zilei prima și eventual a doua citire a tratatelor comerciale cu România, Serbia și Spania. Deputatul D. Bachem propune să nu se discute chiar de Lunii aceste tratate, căci deputații n'au studiat în destul acest text. Mai mulți oratori vorbesc în același sens ca d. Bachem. Camera primește aceasta și prima ședință e fixată pentru Joi cu ordinea zilei propusă de președinte.

Londra, 17 Noembrie. — Conferința delegaților a proprietarilor de mine și a minerilor sub președinția lordului Rosebery, a decis că lucrătorii mineri vor relua lucrările Lunii, până în Februarie, cu condițiile anterioare. Un consiliu se va forma pentru regularea chestiei.

Madrid, 16 Noembrie. — O bombă cu dinamită, aruncată lângă ferestrele primarului din Torento (Valența), a cauzat stricăciuni însemnate, dar nici un accident de persoane.

St. Petersburg, 17 Noembrie. — Oficialul anunță că cholera e cu totul stinsă în guvernământul Lublin, chiar de la 28 Octombrie.

Berlin, 17 Noembrie. — O propunere depusă în Reichstag de dd. Hammerstein și Manteuffel invită pe guvernământele federate să suplie Reichstagului un proiect de lege, care să împedice imigrațiunea ovreilor cari flu în de Imperiu.

(Agenția Română).

IMPORTUL SI EXPORTUL

DIN PUNCTUL DE VEDERE AL POLITICEI VAMALE

II (1)

In articolul precedent am căutat a proba că în multe cazuri escedentul importățiunilor asupra exportățiunilor și vice-versa nu însemnează în toate împrejurările câștig sau pierdere. Spre a judeca și a se rosti asupra rezultatelor tranșățiunilor internaționale, trebuie ținut seamă nu numai de cifrele statistice vamale dar și de o sumă de alte împrejurări. De aceea, ori câtă trecere și însemnătate ar fi avut în trecut ceea-ce se numesce balanța comercială, astăzi nu ne mai putem rosti asupra mersului darurilor cu străinătatea, întemeindu-ne numai pe balanța comercială. Căutând drept,

aceasta nu se poate imputa balanței comerțului, ci complicărilor raporturilor internaționale. Cum am mai dis, fără a condamna balanța comerțului după cum o fac economiștii ortodoxi, o vom lua drept ceea-ce este și ne vom folosi de deensa cunctând'o.

Ast-fel înțelegă cestiunea statisticei vamale și a balanței comerțului, să nu ne mirăm că, după o cercetare scrupuloasă, se dovedesce că națiunile avute și înaintate în civilizațiune exportă mai mult de cât importă. Așa, statistica vamală arată în multe rânduri că în Englitera importățiunile co-verșesce exportățiunile. Resultatul final ar fi sărăcirea Engliterii. Apoi așa este? Negreșit că Anghia exportă mai mult de cât importă, și dacă cifrele vamale ne arată aceasta, cauza este că nu o pot arăta și nu este treaba lor ca să o arate. Aceasta și explică pentru ce Englezii nu se îngrijesc când statistica lor vamală le arată că au importat mai mult de cât au exportat.

Cei mai mulți dintre economiștii liber-schimbiiști, nesocotind cu desăvârșire balanța comercială, cu toate corecțiunile ce i se pot face, susțin că aplicarea liberului schimb în daraverile internaționale nu poate să aducă nici o vătămare părților interesate, de oare-ce, la urma urmelor, echilibrul se stabilește de la sine între importățiune și exportățiune, între cumpărare și vânzare. După densii, comerțu liber însemnează schimb egal, de oare-ce produsele se schimbă contra produselor. Negreșit că produsele se schimbă cu produse, dar între-barea este dacă utilitatea și valoarea intrinsecă a produselor schimbate este aceeași. În multe cazuri produsele schimbate n'au aceeași valoare nici aceeași utilitate. Se poate obiecta că de oare-ce vîndătorul și cumpărătorul se mulțumesc, de oare-ce și unul și altul câștigă schimbând, acesta este de ajuns pentru a stabili echivalența schimbului.

Ori-ce ar dice liber-schimbiiștii, schimbul efectuat nu în toate cazurile este de o potrivă folositor și de o egală valoare intrinsecă; deci nu de o potrivă se folosesc cei-ce fac schimbul. După cum dice cu multă dreptate d. de Noailles, ale căruia vederi le împărtășim și căutăm a comunica cât mai lămurit, pentru că s'elbeteții Caraibi din timpul lui Columb nu cunoșeau valoarea aurului și l'au dat mai pentru nimic, urmând oare din aceea că aurul necunoscut de acei s'elbeteții nu avea marea valoare intrinsecă recunoscută de lumea civilizată de pe acele timpuri? Alt exemplu: Regii Negri, din Africa cari dau un dinte de elefant de cinci sau șese sute de lei în schimbul a câte-va butelii de rachiū, prețind două sau trei lei una; cari dau un cântar de oleii de palme valorând șese-deci lei contra unei pușci vechi de cinci lei, sau contra unor mărgele și obiecte de nimic, fără nici o utilitate și valoare, acești Regii Negri nu îndeplinesc ei proverbul: «Un ou contra unui bou», cu toate că ei schimbă produse contra altor produse? Cine nu vede că Europeanii făcând asemenea schimburi se învâtesc, câștigă mai multe sute la sută.

Comitele Habner, unul dintre călătorii ale cărora descrieri sunt pline de interes, spune că casele engleze, germane, franceze, comanditează în țările primitive comercianții numiți traders, cari primesc cu preț îndoiuit obiecte, precum: bricege, arme, rachiū, tutun, ști lete, și alte lucruri căutate de populațiunile s'elbeteice. Acești traders câștigă 700 și 800 la sută, luând de la s'elbeteici, în loțul obiectelor date, humbac și alte produse coloniale.

S'a citat ca exemplu un prețins general în retragere cari vîndea Marocanilor drept o sută lei ceea-soarnice de zinc care valorau trei lei duzina. Se schimbă produse contra produse, cu deosebire că prețusul general lua 100 lei și da obiecte de 30 de bani.

Dar nu este nevoie de a merge în Africa sau Australia, pentru a găsi exemple de asemenea schimburi disproporționate ca valoare și ca utilitate; le aflăm și în țările civilizate. Franca are oare-cum un monopol al obiectelor de lux și de fantazie, mai cu seamă a numitelor articole de Paris. Cine nu știe că dibacele modiste parisiene, cu o bucatică de dantelă ori de tutul, cu câte-va flori artificiale, fac pâlării cari atrag pe streinele amatoare de toalete elegante. Tot în asemenea mod se fasonază și se fabricază multe alte obiecte, de fan-

tasie. În forte multe casuri materia întrebuințată pentru a fabrica o pâlărie sau alte obiecte costă cinci, mult de ce lei, iar obiectul se vinde cu cinci-deci și cu o sută lei. Cese plătesc oare, valoarea intrinsecă, utilitatea obiectului? Nici de cum; se plătesc gustul parisian, dibăcia lucrătorilor francezi.

În schimbul atator obiecte de fantazie și de lux francezii importă cereale, lână, humbac, lemne. Astfel se schimbă obiecte căror fantazia și dibăcia le dă un preț de trei-deci de ori mai mare de cât face materia primă, contra unor produse agricole ale cărora prețuri sunt în de obște stabilite și cunoscute, obiecte de neapărată trebuință, de cari francezii nu se pot dispensa.

Ce se întâmplă? Francezii primesc în schimbul unei pâlării, care nu costă de cât cinci sau șese lei, o chilă de cături române, care se vinde astăzi șese-deci lei și care costă pe cultivatorul român tot șese-deci lei. S'au schimbat produse contra produse, cu deosebire că modista franceză a vîndut șese-deci lei pâlăria, care o costă de ce lei, și a câștigat prin urmare cinci-deci de lei, iar cultivatorul român a dat în schimbul pâlăriei o chilă de grâu, care valoră șese-deci lei și care pe densus l'costă tot atât; cu alte cuvinte nu a câștigat nimic prin schimbul ce a efectuat. Și cu toate acestea s'au schimbat produse contra produse, dar unde este oare-ecivalența de care vorbesc liber-schimbiiștii?

Cum s'au învâțuit olandezii în trecut, în cât Olanda devenise cea mai mare putere financiară a lumii, dacă nu vîndând scump și forte scump articole pe cari ei le cumpărau foarte efin, și pe cari le transportau peste mări și preste țeri cu puternica lor marină comercială?

Dar Englitera cum a ajuns să fie astăzi în fruntea lumii ca putere industrială și financiară, dacă nu prin aceea că a știut să monopolizeze aproape traficul și transportul, să cumpere efin și să vîndă cu beneficii însemnate? După spusa lor, americanii plătesc streinilor, dar mai cu seamă englezilor, suma însemnată de șese-sute milioane lei pe fie-care an pentru a le transporta produsele, călătorii, și poșta. Englezii se folosesc mai mult de cât ori-care alt popor din daraverile internaționale, și nimeni până astăzi nu îndrănesc să aspire a'i întrece sau a'i ajunge. În asemenea condițiuni aplică englezii liberul-schimb și este foarte natural ca să l'aplice, și mai natural ca toți economiștii lor, în frunte cu Cobden, să caute a face să se introducă liberul-schimb în toate țările din lume. Atât mai rău pentru popoarele cari se vor lăsa să fie amăgite.

Acestea fiind faptele, nu este oare firesc să ne întrebăm unde mai este egalitate în schimb, ce devine faimoasa aksiomă, produsele se schimbă contra produselor, spre marea și egala mulțumire a părților? Reciprocitate în asemenea materie poate exista, și aceasta nu în mod absolut egal, numai între țările cari au mai aceeași civilizațiune și schimbă între deșesele obiecte de o utilitate primordială. Folosele sunt moderate și echivalența aproape completă. Iar intru cât privește țările a cărora industrie este înapoiată, în stare embrionară, cum se află buioară la noi, nici că mai poate fi vorba de reciprocitate, de echivalență în schimb. «După cum se exprimă d. de Noailles, cele mai multe dintre importățiuni devin împovărătoare pentru asemenea țeri, cu toate că sunt utile, mai cu seamă când ele consistă în procurarea de sume de obiecte și de instrumente complicate cari sunt neapărate vieței moderne. Inferioritatea lor relativă le șiesce să soideze străinătatea sau în natură, prin exportățiunea cu prețuri scăgute a materiilor brute, pe cari nu pot sau nu știu să le transformeze ele înși-le, sau în capitaluri, prin intermediul mijloacelor și profiturilor comerțului interior. Țările înapoiate trebuie să și sacrifice prin urmare economiile într'o proporțiune îndestul de mare în lo de a se învâțui puind la o parte asemenea economii.»

Și cum s'ar putea explica alt-fel învâțuirea atator localități ca Genova, Hamburg, Venetia, și altele fără teritoriū, grămădiseră sume colosale de aur, numai prin comerțu, prin schimbarea produselor? Beneficiile monetare pe cari le realizează numai procurând produse și fabricate ale altor naemuri, au făcut ca în trecut aceste orașe să

devie adevărate puteri financiare ale lumii.

Așa dar, nu este tot-d'a-una esact că echivalența există în toate cazurile când produsele se schimbă contra produselor: din contra, cu tot schimbul în multe cazuri una din părți trage foloase însemnate în dauna celei-alte. Să nu se mai opună dar celor care susțin sistemul protector că produsele se schimbă contra produselor, că echivalența există în toate cazurile când se operează schimbul. Pentru popoarele tinere în materie de progres economic, de desvoltare industrială, formula economiștilor ortodoxi poate să dea nascere la amăgiri cari pot să ruineze o țară, sau să o facă vecinic satehit economic al vreunei țeri înaintate. Noi românii să nu uităm; ni s'au înfins asemenea curse și din norocire am știut să ne ferim de dênsele. Să procedăm cu aceeași înțelepciune și pricepere a intereselor noastre și pe viitor.

P. S. Aurelian. (Economia Națională).

NOUȚĂȚILE DILEI

DIN CAPITALA

Joi, 4 ale curtenței, d. G. I. Lahovari, noul președinte al Inaltei curți de Compturi a depus jurământul în mâinele M. S. Regelui, față fiind ministrul de finanțe.

Monitorul Oficial de ați publică raportul d-lui N. Cantacuzino, vice-consul al României la Pesta, relativ la creșterea vitelor corpute în Ungaria și desvoltarea sa, de la 1880-1892.

D-nii Bălțeanu și Herescu, noii membri ai Gurților de apel din Craiova și Galați, au fost permutați, după cererea lor, unul în locul celui-alt.

Atragem atențiunea președintelui secțiunii de Notariat a tribunalului ilfov asupra mai multor plângeri ce ni se adresează contra registrarului acelei secțiunii, un oare-care domn D. Smarandescu, care se poartă foarte necuviincios cu persoanele ce au a-faceri pe la acea secțiune.

DIN JUDEȚE

Brăila

Alaltă-ieri noapte o nouă spargere s'a comis în Brăila: s'a spart prăvălia unui oare care Gheorghe Mușat, căruia i s'a furat o sumă oare care de bani în diferite moneti și timbre postale în valoare de 1000 lei. Spărgătorii nu sunt prinși.

ADMINISTRAȚIA SOCIETĂȚII „UNIREA”

Primim din Galați următoarea scrisoare, cu rugăciunea de a o insera în coloanele ziarului nostru:

Domnule director,

D. G. Voinescu Boldur, directorul Unirei, a spus în ziarul Timpul că nu-mi plătește 5.000 lei ca despăgubire, fiindcă s'a constatat acum din nou de d. A. Miclescu că paguba mea era numai de 2.000 lei. Dauna a fost estimată de actuala administrație la suma de 5.300 lei și mi-a dat chiar procesul verbal final de l'am iscălit pe această sumă; cauza de nu mi se plătește, este gheșeful ce voește a face d. Alexandru Miclescu, agentul general.

Mi s'a propus Miercuri, 20 Octombrie, de către Marcovici, agentul general, ca să primesc 1500 lei pentru care să dau chitanță, și restul până la 5300 să l'primesc în rate în fie-care lună, însă pentru chitanța de 1500 lei să primesc 1200 numai, ceea-ce n'am voit și am pretins să mi se dea odată toți banii. Atunci d. Miclescu cu d. Marcovici s'au pus în tren cl. I și au venit la Galați, unde a întrebat pe Savu Ciuturoiu, fostul expert, și de la care au aflat că în adevăr, după expertiză, dauna era de 5.300 lei. Prin urmare, dacă aș fi dat 300 lei d-lui Alecu Miclescu după asigurarea ce mi-a dat o agentul Marcovici, mi-ar fi plătit de sigur suma întreagă.

Bine-voiți a publica cele ce preced, mulțumindu-vă pentru ospitalitatea ce mi acordăți.

Cu respect Ițic Kahn din Galați, strada Vadu Găzării.

ACTE OFICIALE

Pe ziua de 1 (13) Octombrie 1893, d. ofician inferior gradul I telegrafpostal Cocu Albert se consideră ca demisionat, pîndu-se în poziție de retragere pentru infirmități incurabile, cu dreptul ce-l acordă legea pentru anii de serviciu.

Pe ziua de 10 (22) Noembrie 1893, d. ofician inferior gradul II te-

legrafo-postal Breviman Constantin se trece în poziție de retragere din oficiu, cu drepturile ce-l acordă legea de pensuni respectivă pentru anii servii.

D. Anton Sîhni, actual sub-prefect al plășei Mijlocul din județul Roman, este transferat, după a sa cere, în aceeași calitate la plasa Siretul-de-Jos din acel județ, în locul d-lui Ștefan Halunga, destituit.

D. Nicolae Stănescu, bacalaurat, este numit ajutor de sub-prefect la plasa Dămbovița, județul Ilfov, în locul vacant.

D. D. Ioanid este numit ajutor de sub-prefect la plasa Obilescă din județul Ilfov, în locul vacant.

D. C. Elefterescu este destituit din funcțiunea de ajutor de sub-prefect al plășei Oltu-de-Jos din județul Argeș.

D. Nicolae Mihu, căpitan în retragere, este numit comisar polițienesc al gării orașului Fălticeni, județul Suceava, în locul d-lui Mihail Scriban, demisionat.

D. Nicolae Petrov este numit comisar polițienesc al gării orașului Odobesci, județul Putna, în locul creat din nou prin bugetul exercițiului curent.

Sunt numiți, pe baza avisului consiliului sanitar superior, în următoarele funcțiuni medicale, provisorii până la concurs:

D. doctor George Zoe, actual medic-secundar la spitalul Panteleimon, în postul de medic al spitalului comunal Zerlenti din Capitală, în locul d-lui Alecu Urechă, demisionat, și D. doctor Spiridon Pitișteanu, în postul de al doilea medic al serviciului copiilor găsiți, prevedut din nou prin bugetul primăriei Capitalei pe anul curent.

D. medic-veterinar Constantin Moscu s'a numit provisoriu, până la concurs, în postul de veterinar al urbei Alexandria din județul Teleorman, în locul d-lui Ioan Mincu, chemat ași face stagiul în armată pe ziua de 1 Noembrie a. c.

D. Nicolae N. Ciucescu, actual impieगत closa I în serviciul exterior al vămilor, este numit șef de vama în același serviciu, în locul d-nului Sebastian Greceanu, demisionat.

D. Teodorescu Nicolae s'a numit, pe ziua de 1 Noembrie 1893, în funcția de contabil în materii, în vacanța de guard de artilerie clasa III, ce este la pulberăria armatei.

D. Gergescu Mihail este numit, pe ziua de 16 Octombrie st. n. 1893, în postul de maestru la tipografia administrațiunei căilor ferate.

D. G. Tănăsescu, revisor școlar al județului Tulcea, se destitue pe ziua de 1 Noembrie 1893.

D. Dimitrie A. Cazacu, bacalaurat, institutor definitiv al clasei IV și director al școlii de băieți No. 12 din Capitală, se numesce, pe aceeași zi și cu reserva drepturilor ce are ca institutor și director, în postul de revisor școlar al județului Constanța, vacant prin numirea d-lui Ioan Bănescu ca profesor și director al școlii normale de institutori și învățători din orașul Constanța.

A APĂRUT:

MEMORIILE D-REI FELICIA RAȚIU VANDALISMUL DE LA TURDA o elegantă broșură de 48 pagine, se află de vânzare la ADMINIȘTAȚIUNEA «VOINȚEI NAȚIONALE» PREȚUL 1 LEU ȘI 50 BANII.

SCRIRI ECONOMICE

Operațiunile cerealelor efectuate în portul Brăila

Table with 4 columns: Felul, Hect. lib., lei observ., magađ. Data: Pe ziua de 5 Noembrie

Din porturile Dunării se comunică ministerului că o mică îmbunătățire s'a produs în afacerile comerciale.

Prețul produselor a început a se mai urca și cererile din străinătate sunt mai numeroase.

FELURIMI

Incendiul de la Damasc. — Dilele acestei s'a întâmplat în Damasc un mare incendiu arđnd celebra moscheă Omajaden din Damasc. Focul a început în turnul înalt și vechiu, din cauza neglijenței lucrătorilor însărcinați cu repararea lui, Turnul era făcut de lemn, care era ars de razele fierbinți ale soarelui în decursul veacurilor și ast-fel focul s'a propagat cu mare înălțime, cuprînd mosche

întreagă. Nenorocirea s'a întâmplat într'una din zilele trecute, după amiazi, și în timp de câte-va ceasuri, moschea a fost prefăcută în cenușă. Flăcările mari se înălțau în vîzduchul împedeși tôte încercările destingere-reai zadarnice. Locuitorii de prin împrejurimile marelui templu au fost cuprinși de o panică nespus de mare. Toți alergau încoace și încolo, căutând să și scoată lucrurile de prin case. Femele se văteau; copiii alergau pe străde plîngînd amar. Flăcările focului s'au întins la casele locuitorilor și în scurt timp au prefăcut în cenușe 167 de prăvălii mari, pline cu covoare scumpe și 24 de case mari, precum și librării, bazarele și atelierile de timpăria am apropiere. Ad ars mai multe cap de opere de arhitectură orientală, multe mosaice admirabile și inscripții vechi de o mare valoare artistică și istorică. N'a mai rămas din toate edificiile acelea originale și minunate, de cât cenușe sau ziduri goale pline de funingine. Damascul e un oraș de 200,000 de locuitori, dar nu posedă nici o tulumbă proprie. Singurele tulumbe, care se afla aparțin regimentului de soldați, dar ele sunt așa de proaste, în cât apa asvrită de ele abia ajungea până la coperișul caselor, și acestea erau c'un singur etaj.—Moschea, ce a ars, a fost după moschele din Mecca și Medina și piatra lui Allah, cea mai frumoasă și în Palestina, forma cu împrejurimile ei pămîntul sfânt al Mahomedanilor. Ea fusese în vremurile vechi biserica creștină și se dice, că ar fi zidit'o împăratul Arcadius, între anii 395—408 d. Cr. și încă pe loc unde fusese un templu păgân. Capul lui Ioan Botezătorul fusese păstrat aci ca o moaște. De aceea și biserica se numia pe vremea aceea «Biserica lui Sf. Ioan». După ce Mahomedanii au cucerit Palestina, nu s'a lăsat creștinilor de cât biserica aceasta. Între anii 705—715 însă califul Valid Ion Abdulmalik li-a răpit'o și a transformat'o într'o splendidă moschee mahomedană. Deja în anul 1096 o parte din biserica fusese distrusă de un incendiu.

Teatre-Concerte

STABILIMENTUL HUGO. — În toate serișe spectacol variat, cu artiști străini din cei mai distinși. TEATRUL NAȚIONAL. — Opera italiiană. Sâmbată, 6 Noembrie 1893, se va cânta pentru prima oară în București Pagliacci (Păeții), dramă în 2 acte, versuri și musica de d. R. Leoncavallo. Zurema, balét comic fantastic în trei acte. Duminecă, 7 Noembrie 1893, se va reprezenta piesa Pygmalion, tragedie în 5 acte în versuri de d. G. Bengescu-Dabija, musica de d. G. Stănescu. În studii: Microbi Bucharesilor, Fata Băcherului, Primul Bal, comedii; Aventuriera, dramă; Becherii, comedie în 5 acte.

INFORMAȚIUNI

Aflăm că un însemnat număr din membrii grupului d-lui Vernescu au ținut ieri o întrunire la d. Al. Vericeanu. Ni se afirmă că, dupe ce d. Vericeanu a explicat scopul întrunirei, s'a hotărât ca grupul să lupte sub direcțiunea d-lui Vernescu. Eread de față, între alții, d-nii Misail, Aristide Pascal, N. Procopescu, G. Dem. Teodorescu, Const. Esarcu, Const. Vernescu, etc. S'a hotărât asemenea înființarea unui ziar și a unui club.

De și Monitorul Oficial a anunțat că cholera a încetat cu desăvârșire în țară, cu toate acestea alaltă-ieri, adică Joi, s'a ivit un cas mortal de cholera în comuna Ceacără, din județul Brăila, în aceeași casă unde un asemenea cas se mai produsese în ziua de Miercuri.

Această știre o comunică înșiși foile guvernamentale.

Numărul bolnavilor de febră tifoidă în comuna Netoji, din județu Prahova, a fost, pe ziua de Joi, de 17, din cari numai 2 s'au vindecat.

Presa oficioasă nu spune dacă s'a prins primarul Nedelescu, din comuna Stăfănești, județul Ialomița, cel ce a asasinat pe un locuitor, chiar în localul primăriei, și care după cum înșiși dăreje guvernului au anunțat, a scăpat de sub paza unui călăraș și a unui milițian.

Timpul a anunțat că știrea despre numirea d-lui D. Găresceanu ca prefect la Dolj este prematură; pe d'altă parte însă Constituțiunalul comunică că această numire este aproape sigură.

Care din cele două foi ministeriale spune adevărul?

(1) Prima parte a acestui articol a fost reproducută în No. 2683 al Voinței Naționale de la 20 Octombrie 1893.

In fine, ieri, unul din diarele guvernamentale, *Constituționalul*, răspunde la informația noastră cu privire la neesecutarea testamentului Xenocrat.

Acest răspuns e departe de a fi satisfăcător; din contra, el dă loc la legitime îngrijiri.

In adevăr, foaia junimistă afirmă că, de mai multă vreme, ministrul de interne a însărcinat pe primarul Capitalei cu lucrările pentru punerea în executare a testamentului în chestiune.

Făcut a ceva d. N. Filipescu? Absolut nimic.

Această o afirmă însuși pomenitul diar, care dă ca pretext al acestei întârzieri faptul că *testamentul conține mai multe clause nu destul de lămurite*.

Nu se poate tăgădui însă că testamentul prevede o dispoziție destul de lămurită: după moartea d-lui dr. Kiriaz, executorii testamentari ai aerei spitalului Xenocrat vor fi decanul facultății de medicină, primarul Capitalei și d-r Felix, director general al serviciului sanitar.

Fost-au aceștia puși în cunoștință de conținutul testamentului și chemați a lua în mână administrarea dizei averi?

Nu.
De ce?
O spune tot *Constituționalul*: Avera spitalului Xenocrat este așa de bine administrată, în cât bugetul său se încheie cu deficit.

Intrebăm deci din nou: nu crede d. dr. Felix că și ia o prea mare răspundere, atât morală cât și materială, lăsând ca o asemenea stare de lucruri să continue?

Se vorbește că în urma articolului apărut mai zilele trecute în *Voința Națională* și intitulat un pungaș, d. N. Filipescu, primarul Capitalei, ar rezerva onorabilității Hagii Tănase Petrescu, dis și Sfântoacă, fost în pușcărie, după cum am dovedit cu acte, un post mai mare în serviciul comunei de cât acela de comisar comunal, pe care l'ocupă azi.

Nu ne ar surprinde cătuși de puțin dacă această scire s'ar adevări.

Cu toate că *Monitorul Oficial* a publicat, negru pe alb, că sub-prefectul Codreanu, din Dâmbovița, cel ce a asasinat pe un locuitor, a fost suspendat din funcțiunea sa pe ziua de 25 Octombrie, foaia junimistă încearcă să facă a se crede, bine înțeles numai pe naivi, că dreptatea a fost de partea sa și a confracților săi în buget când au afirmat că acest sub-prefect asasin a fost suspendat din funcțiune îndată ce s'a început instrucția contra lui.

Instrucția, după cum însuși *Constituționalul* recunoaște, s'a început pe la jumătatea lui Septembrie.

Deci, ori-cine este în drept să se întrebe: cine a administrat plasa Ialomița jumatate din Septembrie și 25 zile din luna următoare, când ajutorul sub-prefecturii respective a fost însărcinat, prin decret regal, să o administreze în locul sub-prefectului Codreanu?

De sigur numai Codreanu, trimis la instrucție pentru crima de omor.

Constituționalul dar ar fi fost mai prudent, dacă iacea.

Ieri camera de punere sub acuză de pe lângă Curtea de apel din București, convingându-se că sub-prefectul Codreanu, din județul Dâmbovița, a comis crima de omor, l'a trimis spre a fi judecat de Curtea cu jurați din sus numitul județ.

Aflăm cu părere de rău că alaltăieri a încetat din viață la Focșani, d. colonel Nicolae, de curând înaintat în acest grad, și care era comandantul artileriei din citatul oras.

Moartea a fost produsă de un anevrism.

Ni se denunță că în plasa Ilfov, din județul cu același nume, toți notarii sunt supuși la un bir de 5 lei, pentru plata unui scriitor în cancelaria sub-prefecturii.

Acest bir nu este prevădut prin nici o lege, deci perceperea este un abuz al sub-prefectului respectiv.

Afară de aceasta ni se mai denunță că în mai multe județe s'au desființat vătășii și lefurile lor se luantează sub-prefectului.

Ali abus.
D. Lascar Catargiu are cunoștință de aceste abuzuri? Și dacă are—ceea ce nu poate fi alt-fel, de oarece un ministru de interne trebuie să știe tot ce se petrece

în administrația sa—nu crede că trebuie să ia măsuri ca să pună capăt unei asemenea stări anormale de lucruri?

O delegație a judecătorilor și învătătoarelor din județul Ilfov a sosit în Capitală pentru a reclama că nu și au primit încă lefurile pe luna Octombrie.

Vina este a ministerului instrucțiunii publice care, de și suntem azi în a 6-a zi a lunii Noiembrie, n'a înaintat casieriei generale mandatele respective pentru achitarea acestor lefuri.

Procesul cu societatea *Unirea* s'a amânat la 20 Noiembrie, din cauză că d. B. Voinescu nu deposedese actele și a mai introdus în proces alți membri din consiliu. Toate acestea ca să se facă amânări, dar în zadar; aceste amânări nu-l vor scăpa.

Tribunalul a decis a se prezenta la 20 Noiembrie actele cerute la 17 Septembrie, la din contra nu se va mai putea servi cu nici un act.

Aflăm cu părere de rău încetarea din viață a septenarului Stanciovici, din T. Jiū, părintele d-lui locotenent St. Stanciovici, raportor al consiliului de război de pe lângă corpul II de armată.

Defunctul a fost îndelungat timp primar al orașului T. Jiū și era mult stimat de amici și cunoscuții săi.

Trăimtem condoleanțele noastre întristătei sale familii.

PROCESUL BRĂDEANU-POPESCU

(O chestiune de competență)

Ieri înaintea Curții de Apel sec. II a avut loc desbaterea procesului d-lor Brădeanu și Popescu, osândiți de către tribunalul de Prahova la 6 luni închisoare, pentru ofense aduse la *persoana Regelui*. Curtea era prezidată de d. president Cuculi. Fotoliul ministerului public ocupat de d. procuror Stătescu. Pentru inculpații s'a prezentat ca apărători dd. Fleva, Stoicescu, Palade și Delavrancea.

Reprezentantul ministerului public a cerut cuvântul pentru a ridica un incident înainte d'a se începe desbaterea fondului. Apărătorii apelanților au consimțit la aceasta.

D. Stătescu, luând cuvântul a aduse oare care observațiuni-tribunalului de Prahova care a făcut dintr'un delict de natură politică o *ofensă personală*, temându-se pe nedrept că dacă ar fi vădut un delict politic ar fi trebuit să și decline competența. D. Procuror susține că ori-ce ofensă s'ar aduce Regelui, conform cu art. 24 din Constituțiune, delictușii nu se pot judeca de cât de instanțele ordinare, iar în nici-un caz de către jurați. D. procuror mai observă că reu Tribunalul de Prahova a pus pe a doua linie *principiul*, delictul comis prin presă, prin acel număr din *«Evenimentul Zilei»*, punând în prima linie *secundarul*, faptul că inculpații a strigat: *jos Regele!* D-sa încheie susținând că inculpații au comis un delict politic, și fiind-că M. Sa Regele a amestiat toate delictușii politice comise până la data decretului din Octombrie, cere onor. Curții să încheie dosarul și să întinză asupra d-lor Brădeanu și Popescu, *amnistia regală*.

D-lui Delavrancea, delegat de colegii săi și în numele inculpaților, și se acordă cuvântul de către d. president. D-sa începu prin a declara că are puncte de contact cu o parte din concluziunile reprezentantului ministerului public și puncte de deosebire. Voi ridica, dize d-sa, în primul rând un alt incident care, prin natura sa, primează incidentul d-lui procuror, în al doilea rând mă voi opri asupra incidentului ridicat deja și voi termina cu o cerere subsidiară privitoare la fondul procesului.

Sunteți sau nu d-voastră, d-lor judecători, competenți de a judeca acest proces? Căci dacă voiu reuși a dovedi că nu aveți competența, atunci incidentul d-lui procuror trebuie să fie înlăturat. Ne fiind competenți de a judeca fondul, nu puteți nici să aplicați amnistia.

Sunt două feluri de ofense, de delictușii, care se pot comite față de M. S. Regele: unele care privesc *persoana Regelui*, pe Carol de Hohenzollern, și altele care privesc *rolul, atribuțiunile și prerogațiunile Regelui Carol al României*. Această deosebire se impune. Cei cari au revizuit Codul Penal, în 1884, au distins, prin 2 articole deosebite, delictușii privitoare la *persoana Suveranului* de celea care ar zdruncina *autoritatea Suveranului*.

D-lui procuror crede că ori-ce delict referitor la Suveran urmează să fie politic. Se înșală. Regele are partea *omului, a persoanei Sale* și o alta: *inăltele prerogațiunile ale Regelui*. E om

și e Rege. Dar de fapt, uită d. procuror că Regele a fost atacat *personal*? Uită că s'a comis delictușii față de Rege cari nu au avut nimic, absolut nimic, din caracterele unor delictușii politice? Cei cari odinioară scieau despre Rege că și *înțoașce chipul pe dos*, de avar ce este, că și trimete pantalonii cei vechi peste graniță, că în sfârșit Regele ar trebui să fie botezat cu numele de *Carol brânzarul*, aceștia, d-le procuror, nu comiteau *delictușii politice*, ci pur și simplu necuviincioase injurii *personale*. Aceia cari scoțeau toate unghiurile palatului, acuzând pe Rege de infirmități morale privitoare la viața sa intimă, aceia pentru cari *casa Regelui* nu trebuia să beneficieze de discreția cuvenită ori-cărui domiciliu, ori-cărei vieți private, nu comiteau delictușii politice ci ofense, injurii, calomnii, privitoare la *persoana Regelui*, și numai la *persoana Regelui*.

Nu, onorată Curte, nu se poate susține, serios și temeinic că *numat delictușii politice* se pot comite față de M. S. Regele.

Sunt dar delictușii privitoare numai la *persoana Suveranului*, și asemenea delictușii nu sunt *politice*.

Cine e competent d'a judeca pe unele și cine pe celelalte? Dupe teoria d-lui procuror, este indiferent de a deosebi, căci pe toate le judecă *instanțele ordinare*, conform, dize d-sa, cu art. 24 din Constituțiune, revizuit la anul 1884.

Onorată Curte, la 1884, în Senat s'a propus modificarea art. 24. Și din desbaterile Senatului mult nu avem de învățat. Un *prinț* ține un discurs de o coloană din *Monitorul Oficial*, un alt *prinț* încheie discuția. D. M. Schina protestează. Ertăți-mi un suris: cei cari se grăbeau ast-fel, fiind *prinți*, aveau aerul d'a îngrijii de familiile lor. Un articol de familie. În Camera se discută mai lung acest articol, precum și art. 105. Fu combătut între alții de d. *Neulăe Ionescu* și de marele publicist și patriot C. A. Rosetti. Dar onor. Curte, și la cei cari li combătura și la cei cari li susținura, nu se observă de cât preocuparea de *persoana Regelui*. Abia în două intreruperi se pomeni de *ficțiunea constituțională*, pe care un alt intrerupător o numi, așa cum este în adevăr: un *factor real și constituțional*.

Așa rezultând din desbatere onor. Curte, este evident că art. 24 din Constituțiune nu se referă de cât la acea grupă de delictușii cari ar ține *persoana Regelui*, iar nu la cea l'altă grupă de natură politică.

Și dovada cea mai evidentă că avem dreptate este chiar redacția acestui articol. Art. 24 din Constituțiune sună ast-fel: «Delictușii de presă se judecă de juriu, afară de celea cari s'ar comite în contra *persoanei Regelui* și a *familiei Regale* sau contra suveranilor Statelor streine. *Aceste delictușii* se va judeca de tribunalele ordinare, după dreptul comun.»

Nu mai delictușii comise în contra *persoanei Regelui* se vor judeca de *tribunalele ordinare*.

Dar cele de natură politică ce s'ar comite contra Regelui? Cine le judecă? Articolul 105 e clar și categoric, Onor. Curte. Ele se vor judeca de *jurați*. Iacă cum sună art. 105 în primul său alineat: «*Juriul este statornic în toate materiile criminale și pentru delictușii politice și de presă*».

Așa fiind Onor. Curte trebuie să ridicăm întrebarea: ce au comis inculpații Brădeanu și Popescu față de M. Sa, un *delict politic* sau un delict referitor la *persoana Regelui*? Și firește că dacă ceea-ce li se impută e un *delict politic* atunci d-voastră trebuie să vă declinați competența, căci numai *juriul* e competent în asemenea materie. Și declinându-vă competența firește că *amnistia Regelui* nu va fi întinsă asupra d-lor Brădeanu și Popescu de cât înaintea juraților.

De ce sunt acuzăți Brădeanu și Popescu? [Că au strigat: *jos Regele!* Dacă adevărat ar fi aceasta, *jos Regele!* nu poate fi o ofensă *personală*, nu privește pe *Carol de Hohenzollern* ci pe *Regele României*, pe Suveran ca Rege, iar nu pe Suveran ca *persoană*. Este evident dar că delictușii ce li se impută este *politic*, iacă de ce ve rog d-lor judecători ca să vă declinați competența în acest proces.

În cazul când nu veți crede că modul nostru de a vedea este cel adevărat, firește că mă unesc intru toate cu concluziile puse de de onor. reprezentant al ministerului public. M. Sa amnistind toate delictușii politice, sunt convins că în primul rând s'a gândit la celea privitoare la M. Sa. Cine ar putea să atribuie Regelui dorințe de răzbușări personale?

Dar dacă nu veți declina competența și nu veți admite nici concluziile d-lui procuror, rămâne firește de a se judeca fondul.

În fond, d-lor judecători, am puțin de dize. Brădeanu și Popescu au făcut o palidă copie dupe un original ce-

lebru. Au imitat palid conduita acelor cari vindeau pe drum gazete cu injurii la adresa Regelui, cari vociferau contra Regelui, cari au mers la palat și au spart geamurile palatului. Brădeanu și cu Popescu sunt azi înaintea d-voastră, iar aceia, după cari au încercat o slabă copie, sunt sus, în mărie și onoruri.

În fond, onorată Curte, cerem ca să ni se admită martori cu cari să dovedim că nu au strigat «*Jos Regele!*» ci: «*Jos guvernul Regelui!*». Tribunalul de Prahova, printr'un evident esces de putere, ne-a împins legitima noastră cerere și ne-a judecat ascultând numai martorii parchetului.

Eu cred că judecătorii, tocmai fiind că e vorba de M. S, sunt datori să ea toate precauțiunile ca nu cum-va peste sentința lor se apese niște bănușii ce n'ar fi potrivite nici cu augustul nostru Suveran nici cu înalta demnitate de magistrat.

Sunt convins că onor. Curte, în cas când ar trece peste ambelle incidente ridicate în instanță, ne va admite martorii pe care Tribunalul de Prahova ni l'a refuzat.

Iacă în sumar pledoaria d-lui *Delavrancea*.

Curtea a amânat pronunțarea până Miercuri.

ULTIME INFORMATIUNI

M. S. Regele, hotărât a se reînțoarce azi la Sinaia, și-a amânat plecarea pentru mâine, Duminecă, după ameață; preținsele mari neînțelegeri ce există în stnul consiliului de miniștri și cari au izbucnit din nou ieri în consiliul ținut sub presidenția d-lui L. Catargi, ar fi cauza amânării plecării M. Sale.

Se preține, în adevăr, că în consiliul de miniștri de ieri, discuția ar fi fost foarte animată. Consiliul s'a terminat prin părăsirea săle de către miniștrii junimisti, cari s'au întrunit imediat la d. T. Majorescu, împreună și cu d. Theodor Rosetti.

Azi la ora 5 miniștrii au fost convocați la un consiliu, ce se ține sub președenția Regelui.

D. I. Arapu, fost senator și actualmente primar al orașului Botoșani, a sosit în Capitală.

Dintre căpitanii cari s'au prezentat la esamen pentru gradul de maior în arma cavaleriei au reușit: d. căpitan de statul maior Avescescu și d. căpitan din cavalerie Mustățiu.

Ciocoii se tot laudă că au modificat instituiția Creditului agricol pentru a veni și mai mult în ajutorul sătenilor.

În realitate nu este așa. Ast-fel, ni se denunță că la succursala creditului agricol de Ilfov, se refuză țeranilor sumele ce ei cer a lise împrumuta de credit.

Acest refuz se face verbal, spunându-se că creditul nu are bani.

Cererile celor cari vor să se împrumute nu se rezolvă, ci se dețin la succursala creditului.

Ba ceva mai mult, aceste petițiuni nici nu se înregistrează.

Regulat este oare aceasta?

Și o asemenea procedură nu dă drept ori cui să spună că ciocoii au căutat să înșele pe lesne credători și cu reforma creditelor agricole.

Ni se raportează următorul fapt care denotă cât de regulat se face și serviciul postelor.

La 16 Octombrie s'au depus la biroul postal central două scrisori, una pentru Capitală și alta pentru Bacău, cu adresele foarte descifrabil scris.

Cea din Capitală n'a sosit de loc la destinație, iar cea d'a doua n'a sosit la Bacău de cât după 13 zile, după ce s'a preumblat pe la Severin.

De notat este că această din urmă scrisoare poartă stampila oficiului postal București cu data de 28 Octombrie, iar stampila biroului postal Severin poartă data de 8 Noiembrie.

11 zile dar au trebuit scrisoarei în chestiune să percurgă drumul de la București la Severin, care se face în câte-va ore cu trenul.

Cei ce se indoesc de cele ce preced n'au de cât să și ia osteneala să treacă pe la redacțiunea noastră, unde vor găsi plicul scrisorei și se vor convinge pe deplin de cele ce înaintăm.

La câte pagubi nu poate da născere o asemenea neregularitate!

Intrebăm din nou parchetul general al Curții de apel din Bucu-

rești ce s'a făcut cu crima săvârșită în noaptea de 10 spre 11 Octombrie trecut, în curtea d-lui Stoian Stănescu, din cătunul Crevedia, din Ilfov, crimă despre care am vorbit deja și a cărei victimă se află grav bolnavă în spitalul Colentina?

Mobilul crimei a fost furtul. Victima, un găzar, avea asupra-i 800 lei și voia să plece din comună, acceptând să primească 60 lei de la d. Stoian Stănescu, sumă pe care acesta îi o datora. Numai d. Stoian Stănescu știa de suma de bani de care dispunea nenorocitul găzar, care a fost lovit de moarte în falcă cu un topor. După ce l'au lovit cu toporul, asasiții îi au vrut pe gât un lemn. Medicii au scos din gâtul lui o țandără de lemn.

Victima a fost operată de d. dr. Racoviceanu, medic primar al secțiunii hirurgicale a spitalului Colentina, care îi a făcut *reseția* completă a maxilarului inferior drept.

Bolnavul se află desul de grav. El abia poate vorbi.

Ar trebui ca parchetul să descopere pe autorii acestei crime.

Sâmbătă, 13 Noiembrie, d-șoara Catherina Christ Ioanin, o artistă de mare talent, laureată a conservatorului din Viena, va da un concert în palatul Atheneului.

Vom publica la timp programul detașat al acestui concert.

ULTIME SCIRI

Madrid, 18 Noiembrie. — După niște știri sosite în acest oras, amiralul Mello ar fi proclamat pe fiul contelui d'Eu, de împărat al Braziliei.

Marsilia, 18 Noiembrie. — Sease anarhisti, între cari o femeie, au fost arestați ieri.

Barcelona, 18 Noiembrie. — Gendarmeria a arestat opt anarhisti și a pus mâna pe niște puști și munițiuni.

Paris, 18 Noiembrie. — O depeșă a generalului Dods confirmă știrea supunerii a multor dahomeeni. Behanzin și soldații săi au fugit. O trupă s'a trimes pe urma lor și se așteaptă în curând supunerea lui Behanzin. Moralul și sănătatea trupelor nu lasă nimic de dorit.

Paris, 18 Noiembrie. — *La Liberté* anunță că Sudanul va fi supus în curând unui guvernământ civil.

St. Petersburg, 18 Noiembrie. — Un proiect de lege a fost deșpus în consiliul Imperiului, relativ la protecția micilor proprietari în contra cumpărării ușuare, ast-fel că comunele rurale nu vor mai putea vinde pământurile lor, fără autorizarea ministerului de interne și țeranii individualmente nu vor putea vinde proprietățile lor de cât la locuitorii din aceeași comună.

Sofia, 18 Noiembrie. — Moartea prințului Alexandru de Battemberg a făcut o impresie din cele mai profunde, dolii și general. Camera va da un vot cu această ocazie și va ridica ședința. Intreaga Bulgaria oficială va fi reprezentată la înmormentare, Prințul și guvernul de reprezentanți speciali, Camera, armata și regimentul Alexandru prin deputațiuni.

(Agenția Română).

NICOLAE FLEVA

AVOCAT

S'a întors din străinătate și și reia clientela.
Consultațiuni de la 10—11 ore dimineața.

DOCTORUL COBILOVICI

DE LA FACULTATEA DIN PARIS
S'A STABILIT ÎN CAPITALĂ

Strada Colței No. 8, (având intrare prin strada Sf. Gheorghe nou No. 8). Orele de consultați de la 4—6 p. m.

Dr. IOVITZ (Junior)

Stabilindu-se strada Romană No. 22, da consultațiuni, pentru boale de femei și faceri, în toate zilele de la 2—4.

De arendat

Moșile Cărlig și Aldeștii, situată în județul Roman și în apropiere de patru kilometri de stația căii ferate Galbeni, având întindere de 1800 fâci dintre cari 1300 fâci arabile, 250 fâci finele, 250 fâci suhat, sunt de arendat pe termen de 5 sau 10 ani, cu necepe din toamna anului curent sau primă-vara anului viitor 1894. Moșile posed toată zestrea necesară unui bun gospodar: coșierie, hambare, mori, case de locuit, etc.—având făcute și trei sute cincideci fâci semănătură de grâu de toamnă.

Doritorii sunt rugați a se adresa la fațu Zarifopol, la sus numitele moșii.

De vândare

Pădurea după moșia Balacii, districtul Teleorman, a doctorului Romniceanu. A se adresa la proprietar.

Strada Scamele No. 60, București.

De arendat

Moșia Finta veche, din districtul Dâmbovița, plasa Ialomița, este d-l arendat cu începere de la Sf. Gheorghe 1895. Doritorii se vor adresa la proprietar, d. colonel Constantin Candiano, în Craiova.

«UNIREA»

Societate generală de Asigurare Mutuală
DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin Înaltul Decret Domnesc sub No. 1536 după decisiunea consiliului de miniștri de la 27 Iunie 1877.

Monitorul Oficial No. 160 din 16 (28) Iulie 77

Această societate de proprietate asigură, contra incendiului, imobile, fie construite de zid, paianță sau gard, fie acoperișurilor cu tînchea, olane, șindriță, trestie, etc. Plata asigurării e cu mult mai scădută, aproape pe jumătate de cât la celelalte Societăți, cari fac o speculă din premiile asiguraților.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului:

MOBILE, MĂRFURI, PRODUCTE, PAE ȘI NUTRETE ÎN ȘIRE, STOGURI, GLĂI PE CAMP LIBER ȘI ÎN MAGAZII.

Societatea «UNIREA» mai face și asigurări asupra VIEȚII în toate combinațiunile puzitate și anume:

a) Asociațiuni mutuale de supraviețuire.

b) » » cu produs minimal garantat și cu participare de 85 %.

c) Contra-asigurări cu 8 % dobândă și fără dobândă.

d) Capitaluri fixe în caz de deces cu beneficiul etății.

e) Asigurări temporale, și

f) Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea mai asigură contra riscurilor de GRINDINĂ, precum și contra riscurilor de transport, pe fluvii, mări și corpuri de vase. Toate aceste asigurări «UNIREA» le face cu premii reduse.

Informațiuni și prospecte se dau în București, la Direcțiunea generală, calea Victoriei No. 29, iar în districte la agențiile respective din orașe.

Direcțiunea generală a Societății de Asigurare Mutuală UNIREA

DE ARENDAT

Moșia Zahorna-Văliuța din comuna Tăutești, județul Iași, 650 fâci, mai toată cultivabilă (finea și arătură), case de locuit, ca areturi îndestulătoare, două izuri, vie și moară, în apropiere de Iași un ceas cu trăsura, se arendează pe cinci sau mai mulți ani, cu începere de la 23 Aprilie 1895, iar semănăturile de toamnă se pot face chiar în vara anului viitor 1894.

Doritorii se pot adresa în București la d. Valerian Urșianu, iar în Iași la d. avocat Nicu Nanu.

DE ARENDAT

Moșia Frasulenii-Șendrenii, distr. Iași, plasa Branștea, în întindere de 650 fâci, din cari 380 aratură, 50 pădure, iar restul fanații și imiași; are arete de gospodărie de prima ordine. Această moșie se dă în arendă de la St. Gheorghe 1895 și chiar și mai înainte. Doritorii să se adreseze la proprietar, d. Ștefan

